

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% engedély. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos árelengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Egy földmivelő nézete az adóelengedés kérdéséről.

Sokat olvashatunk lapjainkban, iskolailag kiképezett tudós tollakból származott cikkeket; a nép nyomora és az adóelengedés kérdését is nem egyszer tárgyalják. Mindezekkel szemben azonban az én szerény egyéni nézetem, hogy a tudományos elméletek, nem hatolhatnak be mindenkor a polgári rend és a köznépek benső életének titkaiba, gondolkodásmódunkat, érzelmeinket nem ismerik, s így marad meg aztán örök igazságnak, hogy a szabados szobája, és a gyakorlati élet között nagy a köz. E meggyőződés indított engem, hogy — bár nem tollforgatásra rendeltetve! — kezembe tollat vegyek, s czímzett tárgyam kérdéséhez, polgári tehetségem és csekély olvasottságom alapján, tapasztalataim és érzelmeim öszinte feltárással hozzászóljak.

Ha kielégítő feleletet kívánunk adni feltett kérdéseinkre, akkor mindenkéltől figyelembe kell vennünk, hogy t. i. egy inségsújtotta vidéken, az inség még be sem állt, s már is minden munka szünetel, és pedig úgy annyira, hogy iparos és napszámos kénytelen vesztelve hagyni kézi eszközeit. Vagy talán más vidékre menjenek, munkát és kenyeret keresni? teszed ellenvetésedet tisztelt olvasó. Ez is megtörtént már, s így nem példátlan eset, de minő eredményrel? Kevés kivétellel rongyosan kerülnek vissza édes övéikhez, s midőn hazatérve, nyomorral küzdő családjukat látják, ha kölcsönt kaphatnak, terhes adósságon, ha nem, potom áron elvesztetett szerszámaik árán tengetik földhöz ragadt szegény családjukat. Az inség elől tehát csak a munkás karok menekülhetnek, s ha még az ő naponkénti kenyerük biztosítva van is, jut-e ebből az ő családjuknak? Nehéz kérdések, a melyekre a felelet még nehezebb volna. Hogy esik most már, midőn ezen osztály tagjain az adókerülhetetlen szigorral behajtatik, s télnél idején az éhség és nyomortól bágyadt család fütetlen szobában diergő tagjaik alól, az adóvégrehajtó által utolsó kincsük... az ágyi ruha is erőszakosan ellurcoltatik, míg a vagyonszűk osztály adóelengedésben részesül?

De nézzük a földbirtokos osztályt, mely az adóelengedés előnyét élvezi. Miután a példa világosít, erre egy példát hozok fel, még pedig olyat, a melynek 1869-ben szemtanúja valék. Hivatolt esztendőben vidékünkön inség uralkodott, s ez alapon adóelengedést nyertünk, de csak az őszi vetésekre. Egy küldöttség jött hozzánk, mely vizsgálatot tartott, s el is dönté, ki mennyi adóelengedésben részesüljön. De mi lett az eredmény? Voltak gazdák, kiknek őszi vetéseik nagy részben kivestek, mit látva, újból bevetették tavaszival, a mely meg májusban fagyott ki. Ez azonban még nem volt elég, miután ily körülmények között

„remény az ember kenyere” a példabeszéd szerint, újfent beveték tehát földüket kukoriczával a tagy után, de a mit meg a borzasztó szárazság emésztett meg. Hármas munka és mag után tehát ime *semmi áldás, illetőleg tényleges haszna az adóelengedésnek*: miután, a kik a mód nélkül gyenge őszi vetést meghagyták is, *alig nyertek valami olgasféle hasznat, mi az adóelengedés céljának csak legtávolabbról is megfelelt volna*. Én ezen példából azon tanúságot vontam ki, hogy a törvény szigorában és méltányosságában oly ellenmondás rejlik, melyre kielégítő feleletet adni alig lehet. Még kevésbé pedig, ha meggondoljuk, hogy az adóelengedés előnyös volna, csak a következő évben élvezhető, miután az inséges év adója rendszeren behajtatik. És miből kerül ki ez? Drága kamatos pénz, vagy a potom áron elvesztetett igavonó barom árából legtöbnyire. Így történik azután, hogy e kár, a jövő jobb esztendő terméséből emészt fel megfelelő összeget, melyből még az következik, hogy csak az őszi hasznát az adóelengedésnek, a ki barnai elvesztetése, vagy drága kölcsönre nem szorult. Az adóelengedésnek tehát tényleges haszna alig van. Az államháztartásra nézve is e szerint sokkal czélszerűbb volna, ha az inségsújtotta vidékeken az inséges év adójának behajtása kellő biztosítás mellett a következő évre halasztatnák, s csak azok fizetnék ezt rendszeres időben, kik különben is kedvező anyagi helyzetben lévén, fizetőképesebbek volnának; ezek akár iparosok, akár földmivelők. Ekkor azután megszünnék ellenmondás és panasz eziránt, miután a földmivelő részére nyújtott adóelengedés legtöbnyire *csakis látszólagos előnye*, nem képeznék többé oly szájkát, mely sérténé azok szemét, kik az adóelengedés általólagos jótéteményében nem részesültek.

Ezek az én egyszeri és szerény nézeteim, amelyeket e lapok hasábjain közölni szükségesnek láttam, és pedig azon édes reményben, hogy az általam megpendített közérdekű tárgy valami ovatosabb tollú íróra is talál, a ki az én töredékes gondolatokból összeállított cikkem alapszámját magáévá téve, mit én megkezdtem, valódi szakképzettséggel fogja mindenoldalról megvilágosítani és befejezni is.

Szerető Imre.

Polgármesteri jelentés, Gyulaváros dec. 2-ki közgyűlésén.

Tisztelt képviselő testület! Szeptemberi közgyűlésünk óta városunkra vonatkozó jelentésem a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

A közegészségügy általában kedvezőnek mondható, a heti halálozások száma közép számítás szerint 10—12-nél többre nem rug, semmiféle járvány nem uralkodik. Vidékünk a marhavészről egészen mentnek mondható.

A közbiztonság hir szerint — mely azonban semmi által nem igazoltatott — oc-

tóber hóban Arad megyéből megugrasztott betyárok által lett volna fenyegetve, amint erről értesültem, azonnal megtettem tek. megyei alispán urnak jelentésemet, és tekintve, hogy Gyulavárosa területén a városi rendőrségnek kell a közbiztonságra felügyelni, a rendőrség pedig fegyverrel ellátva nincs, megkerestem a helybeli honvédpárusnok-ságot 10 db löfegyvernek és 100 db tölténynek kölcsön adására, mit készséggel meg is nyertem. — Helyén látom itt a t. képviselő testület figyelmét felhívni arra, hogy engedélyeztessek nekem a rendőrség részére szükséges löfegyverek beszerzésére megkívántató összeget a jövő évi költségvetésbe felvenni, mert a rendőr fegyver nélkül nem lehet.

A város területén öszföld előfordul szokot kisebb tolvajlások az idén is előfordultak, ezek kipublatására a kapitányi hivatal fordítja figyelmét. — Tűz esetek bár nem ismétlődtek, de tudtommal két helyen lettek megkísérelve, azonban mielőtt a tűz kitért volna, már el lett fojtva, — kétségtelen bizonyítéka ez annak, hogy a város területén egy vakmerő gyújtogató lappang, és hogy mindenki kétszeres éberséggel őrködjön vagyona felett.

Közürendészeti tekintetben igyekeztünk a folyó évi költségvetésben megállapítottak, teljesítését eszközölni, és kivéve a Hajós-ér feltöltését, eszközöltük is. — E munkálatnak az ideai költségvetésből ugyan, de jövőre kell maradnia. — A sűgárton a következő munkálatok még rövid ideig folytattnak, s remélhető, hogy a hidig készen leend, — végleges befejezése a jövő évről leend feladata.

A polgári iskola megnyitást november 3-án örömmel jelenthetem, és egyuttal mindnyájunk örömeire szolgálhat azon körülmény is, hogy az első évben már 35 tanoncza van, kétségtelen jelöl annak, hogy Gyula város közönsége ez önalkotta intézményét méltányolni tudja. Az iskolaszék munkássága ellátta azt a kor követelte butorokkal és tanszerekkel úgy, hogy bár mely nagyobb városi ily tanintézet mellett is bátran meg állja helyét; — körültekintő gondossága pedig egy oly tanárnál látta el, ki képzettsége, szorgalma, humanus gondolkozása és bánásmódja által a növendékek vonzalmát teljes mérvben megnyerte.

Sajnosan kell jeleznem, hogy a közadók a tavalyihoz képest sokkal csekélyebb mérvben folynak be, sajnos jele az az idők mostohatóságának, mely a kereskedelem és ipar pangásának következménye, és mely a legjobb akaratu tetterőt is szibadában tartja. — A tanács bármennyire igyekszik is az adók beszédese körül eljárni, fáradozását nem tetézi ama siker, melyet óhajtna és a melyre, hogy kötelezettségeit teljesítse, — szüksége volna, pedig ha még a künn levő összegnek csak 1/3-da folyna be, fedezve lennének ez évben tett összes kiadásaink: — hátrálató körülmény az is, hogy az uradalmak ideai költségvetésünk egy része ellen fellebbeztek; — fellebbeztek Gerla és Póstelek is a bennünket jogosan illető fél évi adó végett, és fellebbeztek megénk egyes nagyobb községei a honvéd tiszti lakok visszatérítéséből reájok eső rész végett, ezek mind oly összegek, melyek ha befolyának, tetemesen könnyítenék kötelezettségeink teljesítését.

De különösen kellemetlenül hat a tanácsra azon körülmény is, hogy az uradalmak fellebbezése folytán ideai költségvetésünk már június hó eleje óta a nmlgu belügyministeriumnál van, és noha ennek visszaküldését már két ízben, szeptember és október hónapokban kérelmeztem, ezen kéresem eddig eredménytelen maradt, és ez oka, hogy jövő évi költségvetésünkhez, — noha már szeptember végével kész lehetett volna, — nem foghattunk, — tegnap este vett értesülés folytán költségvetésünk a megyéhez leérkezett, ebből folyólag a jövő évi költségvetés készítéséhez azonnal hozzá látandunk, reményelve annak még ez év folytatni elkészítését.

Hogy a jövő évi költségvetésbe felleveendők iránt előlegesen is tájékozva lehessenek, felkérném a t. képviselő testületet, ha abba 4000 öl pallónak felvételét engedélyezné, alkalmam van ezeket jelenben igen juttányosan vásárolni, ölet az illető vállalkozó 75 krra tartja, mely árbut! bizony hiszem, engedni is fog, és én reményelem, hogy 4000 öllel Gyulavárosának legnagyobb része el volna látva, és nem merülne fel ez iránt a lakosság részéről a jogos panaszok. Teszem ezen ajánlatot annál is inkább, mert bizony hiszem, hogy jövő évi városi adónkat apaszthatom, mit mindenképen elérni akarok.

Az ez évben nagyon is öszterelődtött Közüszabályozási költségekkel sem vagyunk képesek a kellő eredményt elérni; oka népünk anyagi körülményeinek mostohaságában keresendő, pedig ez egy az, a melyre jövő nyugalmunk szempontjából is különös szükségünk van, különösen azért, hogy elérve legyen egyszer az, hogy Közüszabályozási költségeinket nyújtsák az ár ellen. — A mérnöki munkálatok teljesítvék úgy, hogy kilátást nyújtanak arra, ha e terv szerint készülnek el, biztosan állnak ellen a véssnek, és tetemesen csökkentik az eddig töbnyire hasztalanul kidobott költséget. — A társulat azon elvetette magáévá, hogy kiki a maga határában dolgozzon, az uradalmak ezt készséggel teljesítik is, s így rajtuk a sor, hogy mi is teljesítsük, teljesítjük pedig úgy, ha eddig ki röt költségeinket fedezzük: azt azonban ma, midőn pénz nélkül állunk, pusztá kivétel által nem eszközölhetjük, mert Közüszabályozási költségeink kivetése még meglehetősen írott malaszt. — Nézetem az, hogy vegyünk fel egy 30,000 frtos kölcsönt e célra, mely jelenleg igen előnyösen, legfeljebb 7—8%-ra, 15—30 évi törlesztésre kínálkozik, — ez összeget használjuk fel, és földjeink mentesítve lesznek; — ez összeg visszatérítésére első sorban szolgálna a most künn lévő összes Közüszabályozási költség, és — az igen csekély hiány pótolatnék egy majdan jobb időkben kivetendő kulcs szerint. — Egyébiránt eme nézetem tárgyalását akkor kérném figyelembe venni, ha a sorrend a f. évi szabályozási költség kivetésére jön.

Ezzel kapcsolatosan felhívom a t. képviselő testület figyelmét egy Gyula városa jövőjét kiválóan érdeklő ügyre, melynek keresztyulvitele lakosságunk legnagyobb részénél közóhaj, és ez a regálék megváltása. — A törvényhozás ezt 7 év óta folyton hangoztatja, de eddig ez ügyben mit sem tett, és az eddigi halogatásokból kiindulva, kértelkednem kell azon, hogy vajjon a köze-

Mai számunkhoz jövő évi előfizetési felhívásunk van mellékelve.

lebb jövőben is fog e tenni. — De különben ha törvényhozásilag lesz is az megszüntetve, csak áldozatok árán leendő az létesítve, és hogy az áldozatok nem leendnek kicsinyek, azt sejtteni lehet, ha figyelembe vesszük, hogy sokaknak ez már csak egyedüli jövedelem forrása. — Ez okból nézetem az volna, hogy a mit ma tehetünk, ne hálássuk azt holnapra, és igyekezzünk ezen oly kellemetlen nyügtől szabadulni. Kövesük H.-M.-Vásárhely és Orosháza példáját, megkísérelve a barátságos kiegyezést az uradalommal, mely reményem sikerülni is fog, ha a kellő őszinte, jó akarattal fogunk a munkához. — Én e tekintetben megkísérlém az előző lépéseket, s az uradalom jelenlegi legidősb tagjánál készséges hajlandóságra találtam, sőt az ár és feltételek iránt nyilatkozatot is nyertem. — Nézetem szerint, — ha ez ügyet komolyan akarjuk venni — az egyezkedések további folytatására szinte egy szűkebb körű *küldöttség lenne választandó*; — föfeltétel ez ügyetnél a készpénz, ezt pedig reményünk lehet kiteremtteni, — csak akarnunk kell.

Tekintve, hogy megyei rendelet szerint behajthatlan adók leírása 3—3 havonként lenne eszközözendő, célszerűnek vélném tízedenként a viszonyokkal ismerősöb képviselők közül egy *küldöttség kinevezését*, mely ezen már egyszer elhatározott, de nem teljesíthetett ügyet, még ez év folytán tisztázza.

Még folyó évi mártius havában fellettem hiva, hogy az *ápolta kibővítése iránt* a közrendeseti szakosztállal tervet készítsék, időközben azonban azon körülmény állott be, hogy Békésmegye tek. bizottsága a megyei kórháznak kiépítését és közkórházzá alakítását határozta el, — e körülményre figyelmet kívánván fordítani, értekeztem tek. megyei alispán és megyei főorvos urakkal, hogy nem volna e czélszerűbb, ha a megye félre eső helyen fekvő kórházát a városnak bocsátaná át, viszont a város a ő szebb és nyiltabb helyen fekvő *ápoldáját* a megye tulajdonába engedné. — A megyei kórháznak jelenlegi épülete elég lenne arra, hogy a városi szegények, és kisebb betegek abba elhelyeztetnének, és kisebb javítás mellett még évtizedeken át megteszi a kellő szolgálatot. — Ha a t. képviselő testület e cserére hajlandó, úgy kérném egy *küldöttségnek* e célra kineveztetését is.

Tudomásába kívánom a t. képviselő testületnek hozni, hogy városi szegényeink folytonos növekedésben vannak, a szegények földje jövedelme korántsem elég arra, hogy a kiadásokat fedezze, és már e czélra előirányzott összeghez kelle nyulnom. Különben az előirányzott összeg alig leendő felhasználva.

Grécz József városi volt gazdának számadása már számvévi vizsgálat alatt áll. — Andrassy Miklós pénztárnok számadása pedig szinte kézen a számvévi vizsgálatra vár, mely után azt a gazdasági szakosztályhoz leendő szerencsém terjeszteni.

Egyéb, eme jelentésben kifejteni kellett ügyeket az ez év végén okvetlenül megtartandó képvis. gyűlésen leendő szerencsém előterjeszteni.

Kelt Gyulán december 2-án 1874.

A békésmegyei okszerű méhészet-egylet kiállítása, Gyulán 1874-ik október 11-én.

Brozik Károly értekezése.

A békésmegyei okszerű méhészet-egylet azért alakult meg, hogy kísérleteket és próbákat tegyen, tapasztalatokat gyűjtson arra nézve, hogy miként lehetne általánosabb elterjedéssel az idők mostohasága mellett is minél nagyobb eredményt mutatni fel a helyes irányelvek szerint alkalmazott méhészetekből.

Ezen cél elérésére már a méhészek általában egyet értenek abban, hogy 1. készítsünk méheink számára czéljuk megfelelő lakot. 2. Igyekezzünk méheinknek jó legelőt szolgáltatni és 3. Kezeljük a már összegyűjtött mézet okszerűen.

Nem szándékom mind e három pontról értekezni, én csupán az első pont megfajtését tűzöm ki feladatommul.

Készítsünk tehát méheink számára czél-szerű lakot.

Hogy melyik legyen azon czélszerű méhlek, arra nézve a méhészek e mai napig sem tudtak meggyezni, és talán sok év folyik még le, míg általánosan megállapodásra jutnak. Igen bajos volna mindazon kasokat és különbnél különbnél méhlokot leírnom, melyek már itt is ezen kiállításon szerepelnek, s előző állításom mellett tanuskodnak; legyen szabad nekem csak egyet, saját tapasztalatom után itélve általam legczélszerűbbnek ismert méhlokot bemutatnom. De mielőtt hozzá fognék, elmondom egy pár szóval, mikép kezdtem a méhészetet, s mikép jutottam arra gondolatra, hogy egy ily kaptárt készítsék, a milyent bemutatni szándékoztam.

Kis koromtól fogva méhek mellett növekedtem, természetes, hogy csak a régi módszer szerint kezelve láttam a méhészetet. Mind a mellett nagy hajlamot éreztem az iránt. Csak 1863-ik évben láttam először B.-Csabán t. Mokry Sámuel urnál mozdítható sejtkekkel ellátott méhlokot, s a szunyadó szikra lángra kapott bennem. Nagy műhosszúval régtől készítettem egyet ennek mintájára. De csakhamar felfedeztem benne a hiányokat s a tökéletlenséget napról napra jobban kiderült. Koldvenzem, melyben eleinte gyönyörűségemet leltem, nem elégitett többé ki. — Ha vissza élni akarnék a t. közönség türelmével, leírnám azt a kast részletesen; de a nem méhészt magyarázat után sem ért meg; a méhészt pedig megért akkor is, ha azt mondom, hogy az két egymással általellenes oldalajttal ellátott kaptár volt, melyben egymás fölé helyezett kilencz-kilencz, tehát összesen 18 keret volt elhelyezve s ezek oldalról kiszedhetők valának. Szóval olyan, a milyen a mai napig a legtöbb Dzirzon-féle kaptár. — No volt ezzel annyi baj, hogy annak pusztán elsorolása is nagy gondot ad! de megteszem azért, hogy jobban kitérjek az akkori és a mostani kaptárom közti különbségre. — Így nevezetesen: már a tisztításához különféle kaparóvások szükségeltettek; a kereteket fedő deszkák kiszedéséhez és berakásához ismét más szerszám kellett, t. i. különös alkotású fogó és véső; a keretek kihúzásához ismét másféle erős, hosszú kampós vas szükségeltetett. Még azon kellemetlenség is járult ehez, hogy az előző kereteket mind ki kellett szednem, ha a közepsőkhöz óhajtottam jutni, a kiszedett sejtek rablásnak voltak kitéve, s nem egyszer történt, hogy ledőltek, mi által a méhek felbőszülve összeszurkáltak; gyakran ily alkalommal mézesek lévén kitérdeltek a sejtek; a méhek miután beméyezve voltak, beporozták, s egymást mérgeesen öldösték. Megesett, hogy a nagyobb mézszagra az idegen rabló méhek annyira ellepték méhesemet, hogy egy némely gyengébb családot megtámadván elpusztítottak. Ha hívősebb időben kezeltem méheimet, akkor a fiasítás veszélyeztetve volt a megfázás folytán. A sietség következtében megtörtént az is, hogy a kereteket felcsereélve vagy megfordítva raktam be, mi által ismét sok méh esett áldozatul. Ezt a bajt különben az ajtó becsukásnál is csak nagy vigyázat mellett lehetett kiküldeni. És mindezen műtét véghetetlen időbe, sok türelembe, tömördek bosszúságba és nem kevés fáradalomba került. Igaz, hogy idővel, de csak is méhészeti eszközzeim szaporításával, ezen kellemetlenségekből sokat eltávolítottam, mind a mellett elégedetlenségem arra utalt, hogy gondoskodjam ezeknél jobb, czélszerűbb méhlokokról.

1865. tavaszán készítettem sajátkezűleg egy ládat, mely 15" hosszú, 10 $\frac{1}{2}$ " széles és 10" magassága volt. Ezt ellátam keret-tartó léccel, felül alól egy külön álló deszkával. Az első födelét, az utóbbi pedig fenekét képezte. Az alsó deszka felső részén volt vágva a röplyuk.

(Vége köv.)

Levelezés.

Debreezen november 26. 1874.

T. szerkesztő ur! Levelézesemet először is főiskolánk köréből vett esemény meg-

írásával kezdem meg; s ha egy kissé terjedelmes lenne tudósításom, azt csakis az általam leírandó ünnepélyhez való hű ragaszkodásnak méltóztassék venni, a mennyiben részletekig hű akarok lenni a tárgyhoz, melyről irandó vagyok.

Főiskolánk szépirodalmi önképezdeje, szokásos kegyeletes ünnepélyt ült a főiskolai énekkarral egyesülve folyó hó 22-én délután 4 órakor az énekeremben Csokonai Vitéz Mihály emlékére. A költő iránt — kinek bölesője városunk falai közt ringott, s kinek ajkára a Muza itt csókolt a ihletet először — kegyeletét lerovni siet az ifjuság minden évben, így sietett a legközelebbi ünnepélyen is. Méltó is ő a kegyeletre, kit kortársai félre ismertek, kit a gyűlölet irigység lángostorával üldözött, ki irodalmunknak lehet mondani első uttorója volt. — Önképező társulatunk megértve a kor jel-szavát, ez ünnepélyt az iskola rideg falai közül a nyilvános élet terére igyekezett vinni, amennyiben, nyomtatott programok által meghívta a vidéki nagyobb önképezdeket, a helybeli tanár urakat pedig küldöttei által személyenként, a városi közönséget pedig a helybeli két lap útján.

Az eredmény nem is maradt el, a mennyiben az önképezdek közül a miskolci ref. lyceum két küldötte által képviseltette magát, a mi önképezdeink történetében egyetlen; a tanár urak közül szinte többen vettek részt mint máskor, a városról pedig számos urihölgy és férfi vett részt úgy, hogy ének termünk igen szűknek bizonyult be.

Négy óra után csakhamar felzendült az énekkar, Csokonai „a reményhez” című örök szép dalát adva elő, ezután Rosa Sándor társulatunk ügybuzgó, derék elnöke lépett elő, s talpra esett beszéddel előadva az ünnepély célját s üdvözlölvén a nagy költő emléke iránt ide siető s kegyeletet lerovni akaró közönséget, az ünnepélyt megnyitottanak nyilvánítá. Beszédét szünni nem akaró éljenzés követte. A megnyitó beszéd után Torma Károly első éves theologus szavalt a nagy hatást kelte Csokonai „Még egyszer Lillahoz” című költeményét. A szavalt után „A thanyi eholhoz” című dalt adá elő az énekkar nagy tetszés mellett. Ezután Csák János egyleti főjegyző s negyöd éves theologus olvasta fel „Csokonai Lillája” című széptani tanulmányát. A jeles s a költő szellemébe mélyen beható s szép nyelven írott mű szerzője méltó volt a közönség szívélyes éljenzésére. A felolvasást változatosság szempontjából újra az énekkar közreműködése váltá fel, előadván Doppler Károly népdalait. A gyönyörű, valóban szívhez szóló dalok nagy hatást kelteket szünni nem akaró taps, éljenzés követte azokat, az ifjuság ismételtetni akarta, derék praesesünk Bernáth Lajos azonban a szinte köztetszéssel találkozó szokott „étlapot” vette elő s bár ez csak apropos jött, még is a legszebben sikerült, s szünni nem akaró tapsvihar követte azt is.

A népdalok és „étlap” után Tömöri József 1-ső éves jogász olvasta fel Kósa Ede 4-ed éves theologusnak ez ünnepélyre írt „Csokonai emlékezete” című szép költeményét. Szerző a felolvasás után a közönség hívására az emelvényen megjelent s megjelenését éljenzéssel fogadták. A ünnepélyt az énekkar rekeszté be a „Csikóboros kulacs-hoz” írt dalát zengvén el az ünnepelt költőnek s mintegy $\frac{1}{2}$ órákor oszlott szét a közönség, teljes megelégedését nyilvánítva.

Az ünnepély lefolyása után elnökünk indítványára, s a miskolci vendégek tisztelőtére, s a nap emlékezetesebbé tételére több önképezdei tag társas estélyt rendezett Károly Mihály előkelő vendéglőjében. Az est valóban élénken telt, s a két önképezde ily módni érülkőzése jó kedvre deríté a kedélyeket, nem is késtek egyletünk tagjai poharat üríteni megtisztelő vendégeikért mit ők viszonoztak. A magyar irodalom virágzásáért is ürittetett pohár.

Önképezdeinkről lévén szó, illőnek látom megemlíteni, miszerint önképezdeink szellemi termékeit tükrözötő írott heti lapot ad ki kebelől „Heti Közlöny” cím alatt, mely most XVII. évi folyamát éli már, s Kósa

Ede szerkesztése mellett mind tartalom, mind külkiállításra valóban élvezetet nyújt az olvasónak.

Papp Antal
egyleti titkár.

— **Jegyzéke** a b.-gyulai kir. törvény-széknel folyó évi december 7. és következő napjain előadandó bünyenyítő ügyeknek.

Előadó: *Nogáll tszékibíró*

December 7.

2053. Lőrincz Márton és Vagucz József család.

2165. Gubcsó János és Udvardi József család.

2336. Schönbrun Benjamin s 3 társas tilos kártyajáték.

2334. Mogyorósi Ferencz s 4 társas tilos kártyajáték.

December 9.

2335. Fehér László és 2 társas tiltott kártyajáték.

2597. Szóth Mihály veszélyes fengetés.

2608. Perei János tolvajság.

2601. T. Nagy János tolvajság.

2600. Horváth János tolvajság.

2674. Stanczl Mátyás tolvajság.

December 10.

3671. Nyári András tolvajság.

2096. Petrik Jusztó tolvajság.

2787. Nyárfudi Kovács János tolvajság

2811. Kovács István erőszakos nemi közönsülés.

2887. Havrnicsak István tolvajság.

Cypruslomb.

Merk Alajos új-igazgató néptanító sírjára.

— A békésmegyei néptanítók nevében. —

Reménydús kebellet szép pálya kezdetén,
Hunytil el jó ifju, mint diszes vőlegény;
Bened egyház s haza hű polgárt nyeresdett,
Ki terjeszteni fogtál, hasznost, szepet s rendet,
Te is nyertél volna tövises rózsákat, —
Melyek közül egy is soha el nem szárad.

Rövid de szép multad szebb jövendőt ígért,
Kivívtad volna majd a polgári bábert,
A diszes s küzdelmes tanítói pályán
Keresztény-honfű hű sziv istápolván —
Néhány esztendőn át, s mégis sokáig élt.
Ápolva, s hirdetve a tudományt s eglyét

Ó jól átevezte az élet tengerén,
Mert vezéressillaga volt „Tudomány” s „Erény”
Bár most a sírba hullt szép kora virága:
Lelkének földerült Isten üdvhájaja ...
Ó munkás lelkének immáron üdve lett,
Sírja fölött virraszt szerető kegyelet!

Balla Mátyás,
endrői néptanító.

Ujdonságok.

— **A magán dalkörrel** mult számunkban azt irtuk, hogy oszlóban van, s hogy szombaton tartja közgyűlést, melyen a lét kérdését dönti el. A dalkör t. elnökétől azonban azon értesítést nyertük, hogy nem csak oszlóban nincs az egylet, de sőt erősebben áll, mint azelőtt, voltak ugyan némi intézkedést igénylő ügyek, de a szombati gyűlés határozataiban ezek is megoldást nyertek. A legnagyobb örömmel közöljük e hirt, mint azon vélemény világos czáfolatát, hogy városunkban nem képes egy dalkör fennállani. E dalkör már eddig is szép eredményeket mutatott fel, s hisszük, hogy ez uton haladva igen szép hivatást fog városunk társas életében betölteni. Legközelebb a jövő hó 16-án fog a „Koroná”-ban táncszal egybekötött hangversenyt rendezni.

— **Koresolya egyletet** szándékoznak városunkban alakítani. Több fiatal ember fáradozik rajta, s mi csak elismeréssel szólhatunk e törekvésről, s sikert kívánunk nekik, a „sport” egyes fajai a vidéken is több helyen élénkíték már meg a társas életet, s bizony e kis élénkségből ránk is elfér. Természetes, hogy megalakulása a tömeges belépéstől függ, életet azonban csak jó fagyos idő adhat, s már itt az elemeket kell megnyerni. Mint halljuk, holnap délután a város-háza nagy termében már alakuló közgyűlést fog tartani.

— **Helyreigazítás.** Mult számunk tombola bál tudósításában Ormos Zsigmondné is a jelen voltak közt volt említve. Ormos Zsigmondné nem volt e bálban.

— **Halálozások.** Hermann Hugóné

sz. Tanay Ilka asszonyt ma egy hete temették igen nagy résztvevő közönség kíséretében. A boldogult, ki csak 22 éves volt, bánatos férjét, két kisdedit hagyott maga után. Placintár György minden ismerőjének „Gyuzsi bácsija is meghalt, szombaton este még torozott: s vasárnap reggel halva találták. Ugyancsak e héten temették el Csétei Péter és Styry György jómódu gazdákat is. — **Béke poraik felett!**

— **Halálozás.** Özv. Müller Venczelné, kit az egész város — leánya nevével — az öreg Raneknének nevezett, szemben pedig „Néni“ névvel tisztelt, f. hó 3-án Kétegyháza-útján, utközben a kocsival fölfordult s ijedségében gutaütés által halt meg. A megboldogult 62 éves és városunkban 30 éven keresztül volt a kisdedek óvója. Szegény volt, de szive gazdagságát, mely felebaráti szeretetben nyilvánult, annyiakkal osztotta meg, hogy kesegő — szintén özvegy gyámolatlan — leányán és unokáján kívül, számosan könyöztek. A jó szivek sajnálata könnyítse meg fölötté a hantokat és az örök világosság ragyogja őt körül!

— **A „Magyarország és a Nagyvilág“** 49-ik számának tartalma: *Képek*: Zubovics Feodor. — Állatsereglet falun. — Az ügyes maczkó. — A nevelő-anya. — A Venus átmenete a nap előtt. *Szöveg*: Zubovics Feodor. — A tisztelendő ur. (Beszély a népeletről. Pilcz Mór.) — Állatsereglet falun. — Az ügyes maczkó. — A nevelő-anya. — A büvész-inas. (Költ. Szász Károly.) — A nyárs-polgár. (Fővárosi rajz. Borostyáni Nándor.) — A földalatti munkások. (Holland beszély. Smits.) — A fővárosból. (Porzó.) — A Venus átmenete a nap előtt. — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szótalány. — Szerkesztői üzenetek. *Előzetési díj*: Negyedévre 2 frt 50 kr. Évenként 2 diszes jutalomkép. — Az 1874-iki évfolyam eddig megjelent számai még kaphatók.

Szarvasi ujdonságok.

— **Küigazítás.** A „Békés“ 47-ik számában a szarvasi ujdonságok rovatában közölték, s a megválasztott megyei képviselők névsora hibás lévén, mit ez alkalommal ekként igazítunk ki, hogy: I. kerületben: ifj. Mikolaj Mihály, Kuczay János és Povázsay János; a II. kerületben: Jancsovits István, Csönka Pál és Erneszt János; a III. kerületben: Sárkány János, Haviár Dani és Valkovszky Mihály; a IV. kerületben pedig Tóth Pál és Baltazar Lajos választották meg.

— **Lakoma a városházán.** Pár nappal ezelőtt az előjáróság által a városházai helyiségben közvacsora rendeztetett. Mi azonban ezen régi schlandrián szokást roszaljuk, mert a városháza nem privát ház, sem pedig kocsmá, vagy vendégfogadó, hogy ott efféle lakmározások tartassanak. De ha mégis egyik, vagy másikkal nem előjáróink közül kedve van a nemeslelkű játszva közvacsorát rendezni, tessék azt vendéglőben, vagy privát háznál megtartani.

— **Nem tudjuk**; de úgy hiszszük, hogy a hatóság felügyeleti jogáról egészen megelégedett a pékekre nézve, mert a sütemény keletlen, sületlen, s majd nem ehetően rosz portéka. Felhívjuk tehát a hatóságot, miszerint a szegény pékekről meg ne feledkezzen; hanem tegye meg közegei által nálók olykor-olykor a látogatást.

— **Hymen.** Czedik Eduárd körösbányai m. kir. adóhivatali ellenőr a közelebb mult napokban jegyzé el a kedélyes Potoczky Fanika kisasszonyt, tek. Potoczky Elek járásbíró urnak kedves leányát.

— **Városunk szépművészeti** figyelmébe ajánljuk azt, hogy a szabályokat úgy maga, mint a közönséggel tartassa meg, mert ez ideig éppen nem tapasztaltuk. Mert városunk egyik főutcájában a selyem utcán W. J. fakeskedő égetett roncsolt deszkadarabokból van összeragasztva a kerítés, s azon felül az utcán nagy mennyiségű faanyagokat rakott le. Hasson tehát a bizottság oda, hogy működése hivatásának megfelelően.

— **Nagy feltűnést okozott** M. J. városi adószedőnek hivatalától felüggesztése. Ugyanis a mult héten a pénztárak megvizsgálattak, s számadásaiban hiányok fedeztetek fel, miért is azonnal vizsgálat alá vétetvén, — az eredményt annak idején közölni fogjuk.

— **A községi képviselők** választása városunkban a jövő heteken fog megtörténni. Felhívjuk tehát a polgárokat, miszerint a választásnál oly egyének kezébe tegye le bizalmát, kik akarat és képességgel bírjanak községünk helyes belkormányzata és rendezéséhez.

— **Lakadalomból a börtönbe.** Szarvason V. B. cipész legény egy özvegy cipésznével dolgozván rövid idő alatt megismerkedtek, s a közel mult napokban egybe is keltek. Azonban a menyországnak csak kapuit látható az új pár meg, mert a nárszék multával a rendőrség által — mint már régebben körözött szökevény elfogatott, s bezárattott.

— **A tisztújítást** — mint halljuk — városunkban csak jövő év május havában akarják megtartani. Mi sokkal helyesebbnek tartanánk, ha e tekintetben is megtartanák a polgári év kezdetét.

— **Az esős idők beállta óta** többek óhajának akarván kifejezést adni — felhívjuk nemes előjáróságunkat, miszerint az úgy nevezett „lámdzsásoknak“ mint a kik úgy is nem valami nagy foglalkozással bírnak hagyja meg, hogy legalább a főutczákon tisztítsák le a padlókról a sarat.

Gazdászat, ipar, kereskedelem

Szőlőszet.

Szőlőgyökérész.

(Phylloxera vastatrix.)

(Vége.)

A phylloxera csak egyszer termékenyítetik és már a tojásából kikölt apró rovar-

kák mind termékenyítve vannak, úgy, hogy ezek himek nélkül tojnak, melyek kikelnek, ezen termékenyítés kihat még a 6-ik sőt 8-ik ivadékra is. Egy anya 20—30 tojást tojik, mely kikél, gyorsan fejlődik és egy hónap lefolyása alatt szintén tojóvá nő. Így ha minden anya csak 20-at tojik is, március elejétől november végéig egy anyától az ivadékok 25600 millióra szaporodnak. Ha már most van a mult évről 100 millió maradék, képzelni lehet, mennyire szaporodik ez az év végéig. Ezen állatkák, ha egy szőlőtövet teljesen fönkre silányították, mennek a föld színe alatt, vagy a földre felkapaszkodván, a földszínen a legközelebbi tökéhez, azt szívják ki és így terjednek folyvást szaporodva, mint tovább és tovább, míg végre egész vidéket pusztítanak el. Egy teljesen kifejtett gyökérész valamivel kisebb mint egy közönséges fejtetű, sárgás zöld színű, s háta bibircsős.

Nedves és meleg időjárással a gyökér generáció 4-ik vagy 5-ik ivadéknak egy része szárnyakat kap, ezek is mind tojók. Az ilyen szárnyas tetvek felmászhatnak a levelekre oda tojnak, melyek kikelvének, vagy visszamennnek a gyökerekre, vagy a szél által tovább sodortatnak, egészen tiszta szőlőbe, hol a leveleken fönnakadva, tojnak és szaporodnak. A novemberi — vagy azon évben az utolsó — generációkor ugyanannyi hím képződik, mint nő, ezek párzanak, párzás után a hímek kivésznek, a nők tojnak, a tojások kikelnek és álcza alakban a gyökerekre tapadva huzzák ki a telet. Ha egy ily szőlőtövet télen felásunk, olykor egész 5 láb mélységig ellepve találjuk sárgás foltokkal, vagy csikokkal, mik nem egyebek, mint az említett tetveknek óriási tömege, melyek bizonyos gyantás anyaggal oly erősen vannak a gyökerekhez, olykor a legfinomabb szálakhoz tapaszta, hogy késsel is alig sikerül azokat levakarni.

A phylloxera által megtámadt szőlőtök ismertető jelei a következők: Leveleik széleiktől közepük felé sárgulni kezdenek — mint nagy szárazság idején — elsárgulván lehullanak, a fiatal hajtások hegye is sárgulni, hervadni kezd; az alsóbb levelek tovább maradnak épen, a fürtök e mellett, ha a tö tulságosan nincsen megtámadva, megérnek ugyan, de csak tökéletlenül; ha pedig nagyban meg van támadva, úgy azok silányak, éretlenek, savanyuk, fonyadtak maradnak. A fekete fajok csak vörösek lesznek; másodlik, harmadik évben pedig a töke egészen elhal.

Ha ilyen baj kiütne szőlőnkben s a szőlő tövének tetveket találunk, úgy azonnal küldjük azt be üvegbe jól becsomagolva a tarczali borászati vegykísérleti állomásra, vagy a m. óvári gazdasági vegykísérleti állomásra, a melyik közelebb esik, vagy valamelyik gazdasági tanintézetbe megvizsgálás végett.

Elővigyázati rendszabályok pedig a következők: 1) Ne vásároljunk ültetni való vesszőt olyan vidékekről, hol phylloxera pusztít. Vagy ha erre bármely oknál fogva

kényszerülve vagyunk, akkor az ilyen vesszőt áztassuk be 24 óráig dohányfűzetbe, s csak azután ültessük el.

2) Ha már valamelyik töke meg van támadva, azt oly mélyen, mint csak lehet, ássuk ki, égessük el s a töke fészket is jól pörköljük meg.

3) Miután a levelekre is tojnak s ott a levél felbircsósodik, (megjegyzendő, hogy ezen bibircsók lefelé a levél alján nőnek, a levél felső lapján pedig nyílások van) az ilyen leveleket tépjük le s égessük el.

Klosterneuburgban, hol mintegy 120 négyszög ölnyi területet támadtak meg, ezen területet karókkal körül tűzködtek, s itt minden arasznyira lyukat furtak 2 láb mélyen, ezen lyukat tele öntötték petróleummal, mely tudvalevőleg a rovarvilág leggyilkosabb mérge, ezenkívül minden 4 ik tökét így körültraktáltak, és telepetróleumozták, magukat a tökéket pedig kiásták egy láb mélyen s olajjal kevert kátránnyal bekenték. Hogy ezen eljárásnak minő eredménye lesz? A jövő mutatja meg. — Sz. (Gy. K.)

— **Alföld-Fiumei vasút nagyváradi-északi része.** Téli menetrend érvényes 1874. december 1-től. Az *erdőd-északi vonalrészén* december, január és február hónapokban csak az 5/a és 6/a sz. vegyes vonatok közlekednek, és pedig következő menetrend szerint: *Erdőd-északi irány.* 5/a sz. vegyes vonat I., II., III., IV. oszt. személy-kocsikkal. *Indulás:* Erdőd 10 ó. 10 p. d. e. Dálja 10 ó. 38 p. d. e. Szarvas 11 ó. 5 p. d. e. *Eszék alváros* 11 ó. 32 p. d. e. *Érkezés:* Eszék 11 ó. 40 p. d. e. — *Eszék-erdőd-i irány:* 6/a sz. vegyes vonat I., II., III., IV. oszt. személy-kocsikkal. *Indulás:* Eszék 3 ó. d. u. *Eszék alváros* 3 ó. 13 p. d. u. Szarvas 3 ó. 37 p. d. u. Dálja 4 ó. 12 p. d. u. *Érkezés:* Erdőd 4 ó. 30 p. d. u. — **Budapestben, 1874. évi november hóban.** — Az **üzletigazgatóság.**

Szerkesztői üzenetek.

A. M. Szarvason. Ne bántuk őket.

K. B.-Csabán. Több ízben mondtuk már, hogy csak névalírással ellátott leveleket közlünk. A használt név nem nyújt nekünk biztosítékot annak valódisága iránt, levéleink tartalma pedig sokkal csiklandósabb, semhogy a felelősséget azért magunkra vállalnók.

A sarkadi országúton az ökörjárason a gyulai vasuti indóházhoz közel

700 öl száraz tölgyfa és cserfa eladó,

öle 9 frt, 5 vagy több öl vételénél 8 frt. — Értekezhetni Schriffert Máttyás ácsmester házában Gyulán.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:

Dobay János.

HIRDETÉSEK.

147 3—3

Hirdetmény.

Oroszába községe határában a községhez egy negyed órai közelségben egy a Gyapáros fürdő tő mellett közvetlen, — mintegy 5 magyar hold kiterjedésű szőlő és gyümölcsös a legválogatottabb bor és csemege szőlő és gyümölcs fajokkal gazdagon ellátva jó karban, épület s a kir. kisebb haszonvételi borméresi joggal felruházva, a mai viszonyoknak megfelelő igen előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. — Tekintve, hogy a fürdés idején a víz gyógytartamánál fogva naponta százanként látogatják a fürdők a tavat, s hogy kilátásba van helyezve a tónak gyógyfürdővé leendő felvétele minél fogva akár fürdő helyiséggé leendő alkalmazásra, akár a fürdő vendégek részére vendéglő felállítására már a borméresi tulajdon jognak birtoklása végett is igen előnyös s ezeknek alapján a venni szándékozókknak öszintén ajánlatik.

A vételre nézve értekezhetni Oroszában PRAZNOVSZKY GYULA ügyvéd, Gyulán pedig UJFALUSSY DEZSŐ tulajdonosnál.

Regale bérlet.

A Csernovits és Edelspacher Simánd községbeni **italmérés és korcsmáltatási jog gyakorlása**, 1875. april hó 24-től folyó három évre, Simándon mélt. Csernovits Péter ur helyiségeiben f. é. december hó 6-án d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján haszonbérbe adatik.

Zárt ajánlatok is elfogadtnak, melyek 500 frt bánompénzrel ellátva, a birtokossági kezelő bizottság elnöke tek. Kornia János urhoz Aradon intézendők.

Az árverési feltételek Aradon tek. Kornia János urnál, Simándon mélt. Csernovits Péter urnál megtekinthetők.

Arad 1874. november 16. 146 3—3

Pályázat.

A békésmegyei kórháznak, közkórházzá czélt az átalakítása tekintetéből szükséges építési terv és költségvetési előirányzat elkészítésére, ezennel pályázat nyitattván: erről a pályázni kívánók oly hozzáadással értesítettnek; hogy az építési terv alapelveit alolított hivatali helyiségében megtekinthetik; s hogy az 1875 ik évi január 10-ig alolított hoz adandó, s legjobbnak talált terv 100 frt jutalmal fog díjaztatni.

Gyulán, 1874. decem. 3-án.

Az állandó kórházi bizottság megbízásából 152 1—3 **Jantsovics Pál, alispán.**

149 3—3

Bolt-helyiség bérbeadás.

B.-Csabán, főutczán, a heti piactéren, Fábry János házában egy tágas bolt, mellékszobával azonnal bérbe kiadandó, — fűszer-árakra teljes berendezésű, csinos állványok, fiókokkal, czégtáblákkal, — úgy, hogy a bérbevevőnek egyedül csak portékát kell beszállítania.

Értekezhetni B.-Csabán, főutca 884. h. sz. a. a tulajdonossal.

Hirdetés.

A b.-csabai közbirtokosság országos vásárok s heti piacok helypénz szedési joga f. évi decemberhó 20-ik napján, d. u. 3 órakor tartandó árverésen — a közbirtokosság hivatalos helyiségében haszonbérbe fog adatni — mely árverésre az árverelni kívánók 200 frt bánat-pénz letéte mellett — meghivatnak.

A feltételek a b.-csabai közbirtokosság hivatalában megtekinthetők.

B.-Csabán, 1874. nov hó 24.

150 2—3 **A b.-csabai közbirtokosság.**

HIRDETMEYNY.

Az endrődi határban kebelozott csejti pusztán Paal Viktornál

különféle takarmánynemű

egészben v. folyólenként szabad kézből eladó,

vagy annak megfelelő juh vagy szarvasmarha telésre felvétetik és helyiség

alku szerint hozzá adatik. 151 2—3

Értekezhetni a helyszínen fent nevezettel.

